

**Årlig
Likabehandlingsplan
2010/2011**

Innehållsförteckning

1	Skolans vision	3
2	Bakgrund	3
3	Definitioner av begrepp	4
4	Ansvarsfördelning	6
5	Rutiner	7
6	Resultat läsåret 2009/2010	9
7	Främjande och förebyggande åtgärder	10
8	Specifika åtgärder	11
9	Rutiner för utredning och dokumentation	12
10	Åtgärder när kränkningar eller diskriminering inträffat	12
11	Handlingsgång vid besked om misstänkt kränkning/diskriminering	13
12	Mål inför läsåret 2010/2011	14
	Bilagor	

1. Skolans vision

Vår vision är att samtliga inom Centrumskolans verksamhet, såväl vuxna som elever, skall kontinuerligt tillsammans verka för ett arbetsklimat där alla respekterar varandras likheter och olikheter. På Centrumskolan vill vi att alla som vistas i vår skola ska känna både trygghet, gemenskap och arbetsglädje.

2. Bakgrund

Enligt **diskrimineringslagen** (2008:567) som trädde i kraft den 1 januari 2009 ska alla verksamheter årligen upprätta en likabehandlingsplan med åtgärder som syftar till att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, ålder och könsöverskridande identitet eller uttryck. I planen ska det framgå hur utredning av misstänkt diskriminering ska ske och dokumenteras, vilka åtgärder skolan ska vidta för att skapa en trygg miljö samt vilka rutiner som ska gälla om kränkning/diskriminering sker.

Barn och elever i all verksamhet som omfattas av **skollagen** (SFS 2008:571) har sedan 1 januari 2009 fått ett stärkt skydd mot olika former av kränkande behandling (14a kap). En plan mot kränkande behandling ska nu *upprättas*, inte bara följas upp, årligen i en så kallad årlig plan. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att påbörja eller genomföra under året för att motverka, förebygga och förhindra kränkningar. Den årliga planen och likabehandlingsplanen kan sammanföras i en och samma plan vilket Centrumskolan här gjort.

Enligt **Barnkonventionen** ska barnperspektivet sättas i fokus och barnets bästa ska alltid komma i främsta rummet.

Gemensamt för alla former av kränkningar är att de strider mot principen om alla människors lika värde. Enligt skolans, förskoleklassens och fritidshemmets **läroplan** (Lpo94) ska skolan gestalta och förmedla *"människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta..."*.

Om skolan misstänker att ett barn behöver hjälp och stöd från socialtjänstens sida är verksamheten skyldig att anmäla detta enligt 14 kap. 1§ **socialtjänstlagen** (2001:453)

3. Definitioner av begrepp

Årlig likabehandlingsplan

Gällande för Centrumskolans förskoleklass, skolår 1-6 och fritidshem. Begreppet skola används för samtliga verksamheter och elever används för samtliga barn oavsett verksamhet. Den pedagogiska personalen benämns lärare.

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad via Msn av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på Lunarstorm. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelande. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Befogade tillsägelser

Skolans personal måste ibland tillrättavisa en elev för att skapa en god miljö för hela klassen. En befogad tillrättavising är inte en kränkning i lagens mening, även om eleven ifråga kan uppleva det som kränkande.

4. Ansvarsfördelning

Rektor

Det är rektors ansvar enligt lag att:

- se till att all personal, alla elever och vårdnadshavare känner till att diskriminering och annan kränkande behandling inte är tillåten på skolan,
- se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter samt att motverka diskriminering på grund av kön, ålder, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder eller annan kränkande behandling,
- årligen upprätta, utvärdera och revidera en årlig plan i samarbete mellan personal, elever och vårdnadshavare,
- om skolan får kännedom om att trakasserier förekommer, se till att utredning görs och att åtgärder vidtas (2 kap 5§ diskrimineringslagen),
- se till att skolpersonal har ett gemensamt system för hur de dokumenterar anmäld/upptäckt diskriminering och annan kränkande behandling och de åtgärder som vidtagits.

Lärare och annan skolpersonal

Det är lärares och annan skolpersonals ansvar att:

- följa skolans likabehandlingsplan,
- ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som han/hon förmedlar genom sin undervisning och sträva efter likabehandling,
- Vid behov agera enligt "Handlingsgång vid besked om misstänkt kränkning/diskriminering",
- se till att åtgärder vidtas då diskriminering eller annan kränkande behandling misstänks/anmäls/upptäcks,
- dokumentera misstänkt/anmäld/upptäckt diskriminering och annan kränkande behandling och de åtgärder som vidtas,
- bevaka att utredda fall av diskriminering och annan kränkande behandling, där den enskilda läraren är berörd, följs upp.

Elever

Det är alla elevers gemensamma ansvar att:

- påtala diskriminering och annan kränkande behandling som förekommer på skolan.

Personer som elever på vår skola kan prata med:

- föräldrar
- kompisar
- rektor
- skolsköterska
- lärare och övrig personal

5. Rutiner

Utvärdering och upprättande av likabehandlingsplanen

Planen utvärderas av arbetslaget, eleverna och deras vårdnadshavare.

- Trakasserier och kränkningar som dokumenterats under läsåret sammanställs av arbetslaget och analyseras. Analysen ligger sedan till grund för eventuella åtgärder i nästa läsårs likabehandlingsplan.
- Eleverna i klasserna diskuterar om de åtgärder som finns i planen har fungerat samt ger ev. förslag på alternativa åtgärder.
- Personalen deltar i utvärdering av gammal och upprättande av ny plan genom att tid avsätts till gemensam genomläsning och möjlighet att komma med förslag och kommentarer ges.

Tidpunkt: utvärdering sker under april-juni, upprättande av ny plan sker under juni-augusti

Ansvar: rektor och likabehandlingsgrupp

- Elevernas föräldrar ges möjlighet att kommentera och komma med förslag i samband med att den nya planen upprättas.

Tidpunkt: augusti

Ansvar: likabehandlingsgrupp

Information

Vid läsårets början får alla anställda på skolan, alla elever och vårdnadshavare information om den årliga likabehandlingsplanen och om var den kan hittas.

- Alla vårdnadshavare får en kortversion av planen, samt information om var den fulla versionen kan hittas.
- Den årliga likabehandlingsplanen sätts även in i Centrumskolans läsårspärm 2010/2011.

Tidpunkt: augusti-september, efter den årliga revideringen

Ansvar: rektor och likabehandlingsgrupp

- Uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen ska redovisas i den årliga kvalitetsredovisningen enligt förordning (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet (2006:279).

Tidpunkt: november (ht närmast efter det aktuella läsåret)

Ansvar: rektor

Kartläggning och nuläge

Det finns på Centrumskolan en del olika aktiviteter/verktyg som ger underlag för arbetet med att upprätta en årlig likabehandlingsplan. Elevenkäter samt elevmedverkan i kartläggningen av nuläget ger bra underlag för diskussioner i arbetslag såväl som på klassråden. I dessa diskussioner kan elever och lärare sedan komma överens om förebyggande åtgärder. Det är viktigt att eleverna är delaktiga i framtagandet av likabehandlingsplanen. Deras delaktighet kan vara:

- Eleverna besvarar en trivselenkät. Den sammanställs klassvis av klasslärare. Sammanställningen ligger sedan till grund för eventuella åtgärder. Sammanställningen analyseras av rektor och arbetslaget samt diskuteras i klasserna.
- Eleverna gör en kartläggning av sin arbetsmiljö utifrån perspektivet trygghet och trivsel. I år görs detta genom att eleverna beskriver VAR på skolan som de känner sig mindre trygga och VAD som i så fall sker eller skulle kunna ske på dessa platser. Vi har hjälpt dem med en karta som de äldre eleverna själva kan göra markeringar och kommentarer på. De yngre får hjälp med detta och deras lärare sammanställer deras synpunkter. Sammanställningen ligger sedan till grund för eventuella åtgärder för hela skolan eller för en viss åldersgrupp (klass).

Tidpunkt: under v 45

Ansvar: Elever, Rektor och klasslärare

- Eleverna besvarar en enkät där frågor om trygghet och trivsel
- Föräldrarna besvarar en enkät med frågor rörande kommunikation mellan hem och skola samt trivsel och trygghet.
-

Tidpunkt: under oktober (endast elever) samt i mars-april månad (då även föräldrar)

Ansvar: Rektor samt klasslärare

- Trygghet och trivsel tas upp på utvecklingssamtalen.

Tidpunkt: en gång per termin

Ansvar: klasslärare

- Trygghet och trivsel tas upp på hälsosamtalen enskilt i år 4.

Tidpunkt: vid ordinarie hälsosamtal

Ansvar: skolsköterska

- Trygghet och trivsel tas upp på Klassråden i skolår 2-6

Tidpunkt: vid regelbundna klassråd

Ansvar: klasslärare

- Trygghet och trivsel tas upp vid samlingar i skolår F-1

Tidpunkt: vid behov

Ansvar: klasslärare

6. Resultat läsåret 2009/2010

Målsättningar läsåret 2009/2010

- Alla elever ska känna sig trygga på Centrumskolan och ingen skall bli utsatt för kränkande behandling.
- Alla elever och vuxna ska bli behandlade som individer på lika villkor.
- Alla elever på Centrumskolan ska känna att de vuxna i skolan lyssnar på dem och tar deras ord, tankar och funderingar på allvar.

Utvärdering

Enligt skolans återkommande enkät till föräldrar angående kommunikation, trivsel och trygghet skattar föräldrar denna mycket högt. Medelvärde var 5,45 på en 6-gradig skala.

Enligt skolans enkät som belyser trivsel och trygghet (se bilaga 1) skattar eleverna på skolan sin trivsel och trygghet högt. De anser att lärarna är rättvisa och bedömer eleverna lika.

Redovisning av resultatet (på en 6-gradig skala) av elevenkäten för skolår 4,5,6

1. Våra lärare bedömer oss elever lika.	5,2
2. Mina lärare är rättvisa.	5,3
3. Jag blir mobbad i skolan.	1,0 (ingen mobbing)
4. Jag mobbar ibland någon annan elev.	1,0(ingen mobbing)
5. Vi har bra stämning i vår klass.	5,2
6. Jag trivs i min klass.	5,6
7. Mina lärare lyssnar på mina åsikter.	5,4
8. Jag trivs i skolan.	5,6
9. Vi skolan respekterar varandra.	5,4

Efter diskussion i personalgruppen framkom att samtliga lärare på skolan upplever att de möter varje barn som individer.

7. Främjande och förebyggande åtgärder under året 2010/2011

Det **främjande arbetet** handlar om att hitta och stärka de positiva förutsättningarna för att alla elever ska ha lika rättigheter och möjligheter. Det **förebyggande arbetet** siktar på att minimera risken för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

För att främja ett tryggt klimat på vår skola där kränkningar, trakasserier och diskriminering motverkas arbetar vi aktivt med följande:

- Vid flera tillfällen under läsåret genomförs gemensamma aktiviteter för hela skolan där fokus ligger på samarbete och gemenskap, t.ex. storsamling varje fredag, temadagar och gemensamma utflykter med skolans alla elever.
- Skolan arbetar med regelbundna värdegrundsdiskussioner vid samlingar och klassråd.
- Vi strävar efter att barn inte utsätts för att väljas bort, t.ex. vid bildandet av olika arbetsgrupper.
- Gemensamma utflykter för alla barn och föräldrar anordnas tillsammans med föräldraföreningen.

Tidpunkt: kontinuerligt under läsåret

Ansvar: klasslärare samt övrig berörd personal

- För att få alla elever engagerade gör alla klasser upp vilka **överenskommelser** de ska ha, med speciell inriktning mot diskriminering och kränkande behandling. Klassreglerna och klassklimatet diskuteras och följs upp på klassråden.

Tidpunkt: i början av höstterminen

Ansvar: klasslärare

- På varje rast finns personal på skolgården och i korridorerna. Ett rullande rastvaktsschema upprättas varje termin. De som varit ute på rast kommunicerar vid behov det som hänt med berörda lärare.

Tidpunkt: rastvaktsschema upprättas i augusti/januari

Ansvar: skolledning

- Vid personalmöten diskuterar och reflekterar vi över de normer och värderingar som skolan förmedlar genom sin organisation och undervisning.

Tidpunkt : varannan vecka

Ansvar: arbetslaget, särskilt ansvar har rektor för att avsätta tid och planera innehåll.

8. Specifika åtgärder

Policy

Alla elever på vår skola ska känna sig trygga och fria från diskriminering och annan kränkande behandling. Vi ska snabbt upptäcka, ingripa och tillsätta åtgärder om kränkningar ändå förekommer.

På skolan finner vi genom elevernas kartläggning i samtal med lärare/övrig personal samt föräldrar att det finns ett par områden/åtgärder för att komma framåt i arbetet mot diskriminering och annan kränkande behandling. Dels identifierar elever några platser i skolmiljön som de pekar på att det skulle kunna förekomma kränkningar. Det är viktigt att påpeka att det inte finns någon som upplever detta som ett stort problem, svaren utifrån kartläggningen är mer av förebyggande karaktär. Man har helt enkelt tänkt sig in i problematiken och vi tycker det är bra. Ett par åtgärder handlar om konkreta förbättringar i vår inomhusmiljö.

Företeelsen "Kränkande språk" är det vi vuxna, lärare och några föräldrar som uppmärksammat. Det är även ett prioriterat område under året.

Kränkande språk

Mål

Inga elever känner sig utsatta för trakasserier i form av andra elevers språkbruk

Aktiviteter

- Belyser för eleverna om vad som är ett acceptabelt språkbruk samt hur ord kan kränka trots att det inte är intentionen.
- Diskuterar tillsammans med eleverna hur vi kan och bör uppträda mot alla vi möter.

Tidpunkt: kontinuerligt under läsåret

Ansvar: all personal

Trygghet och trivsel på skolan

Mål

Inga elever skall känna sig utsatta i samband med toalettbesök.

- Ljuset på toaletterna skall inte gå att släcka så länge det befinner sig elever i rummet.
- Toalettdörrarna skall fungera felfritt samt gå att låsa på ett tryggt sätt

Tidpunkt: snarast, dock senast v 8 2011

Ansvar: rektor

9. Rutiner för utredning och dokumentation

Det är den utsatte eleven som avgör om beteendet eller handlingen är oönskad eller kränkande. Eleven har rätt att få stöd och hjälp när han/hon känner sig kränkt. Elevernas upplevelser av kränkningar får inte avfärdas. Vem eleven än kontaktar har han/hon rätt att bli tagen på allvar och få stöd. Utredning ska göras och åtgärder skall vidtas. Elev som deltagit i utredning om kränkning eller diskriminering får inte utsättas för repressalier.

Åtgärder ska i möjligaste mån ske i samråd med eleven. Skolpersonal har dock alltid ett vuxenansvar att skydda barn och elever från att fara illa.

Om diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling upptäcks eller anmäls ska den årliga planens rutiner och ansvarsfördelning i tillämpas.

Tidpunkt: Åtgärder enligt handlingsgången påbörjas omgående, inom ett dygn – inga tidshinder accepteras.

Ansvar: Klasslärare

Utredning

Vid kännedom om att kränkning har eller kan ha inträffat ska uppgifterna utredas skyndsamt. Utredningen bör allsidigt belysa vad som inträffat och omfatta både den som blivit utsatt och den/de som utövat kränkningen.

Vårdnadshavare till elever som är inblandade (både den kränkte och de som kränkt) ska informeras skyndsamt.

Vid varje enskilt fall görs en bedömning av hur allvarlig kränkningen är, om anmälan till socialtjänsten eller polis ska göras och om skolan behöver ta hjälp av andra instanser som t.ex. psykolog. Vid allvarliga kränkningar resulterar utredningen i individuella åtgärdsprogram som beskriver nuvarande situation, målsituation och vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå målet.

Om personal misstänks för kränkning av en elev ska rektor ansvara för utredningen.

Dokumentation

Vid kränkning/diskriminering dokumenteras alla samtal, överenskommelser och åtgärder. Rutiner finns för dokumentation av kränkning/diskriminering.

10. Åtgärder när kränkningar eller diskriminering inträffat

Det första som måste ske när en elev blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling är att se till att detta upphör. De åtgärder som sedan vidtas grundar sig på utredningen av vad som skett i det enskilda fallet och riktar sig till såväl den elev som blivit utsatt som till den/de som utövat kränkningen. Vårdnadshavare ska informeras snarast.

Åtgärderna syftar till att avhjälpa akuta situationer liksom att finna mer långsiktiga lösningar. Skolan ska också överväga om åtgärder även behöver vidtas i syfte att förändra förhållanden på grupp- och/eller skolnivå. En bedömning görs om åtgärdsprogram ska upprättas för en eller flera av de inblandade.

Om skolan inte själv har den nödvändiga kompetensen för att klara upp en situation tas hjälp utifrån, t ex psykolog och kurator.

11. Handlingsgång vid besked om misstänkt kränkning/diskriminering

1. Om diskrimineringen/kränkningen bedöms som ringa samtalar den vuxne med den/de som utsatt någon om det olämpliga i detta beteende.
2. Vid allvarligare kränkning/diskriminering kontaktas klasslärare och en utredning görs av klassläraren. Frågor som bör besvaras är:
 - Vad har hänt?
 - Hur har det gått till?
 - Vilka är inblandade?
 - Hur länge har det pågått?
3. Klassläraren samlar in fakta genom samtal med t.ex. klasskamrater, annan personal, den/de som blivit utsatta, de som utsatt samt deras målsmän.
4. Det som hänt analyseras och dokumenteras.
5. Klassläraren och rektor gör en bedömning om arbetslag ska informeras alternativt tillkallas.
6. Enskilda samtal hålls med den/de som utsatt där det görs klart att inga fortsatta kränkningar tolereras.
7. Vid enklare fall informerar klassläraren vårdnadshavare till alla inblandade om vad som hänt.
8. Om fallet bedöms som allvarligt kallas vårdnadshavarna till dem som utsatt någon annan för kränkning till ett samtal på skolan med rektor och/eller ytterligare skolpersonal. En handlingsplan utarbetas och eventuellt skrivs åtgärdsprogram.
9. Uppföljningssamtal efter en vecka med den/de som utsatts och den/de som utsatt.
10. Uppföljningssamtal med alla inblandade elever inom en månad. Om inte diskrimineringarna/kränkningarna har upphört kontaktas skolhälsovården och ny handlingsplan utarbetas, gärna i samråd med föräldrar och elev.
12. Vid kännedom om något som kan innebära att socialtjänsten behöver ingripa ska anmälan till sociala myndigheter göras.

Åtgärd vid vuxens kränkning av elev

1. Misstanke eller besked om kränkning ska alltid tas på allvar och rektor ska informeras.
2. Rektor ansvarar för att utredning görs t ex genom samtal med
 - eleven
 - elevens föräldrar
 - andra elever
 - vuxna som funnits runt eleven
 - den vuxne som misstänks för kränkning
3. Rektor vidtar eventuella åtgärder.
4. Alla samtal dokumenteras. Dokumentation förvaras hos rektor.